

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Галузевої експертної ради щодо проходження постакредитаційного
моніторингу освітньою програмою

Відомості про освітню програму

Реєстраційний номер акредитаційної справи	3914
Назва ЗВО	Волинська православна богословська академія Української православної церкви Київського патріархату
ID ОП у ЄДЕБО	18657
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	04 Богослов'я. Бакалавр. 041 Богослов'я

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	04 Богослов'я
Дата засідання	07.10.2024
Доповідач	Геннадій Христокін

Висновки ГЕР щодо врахування рекомендацій, наданих під час акредитації освітньої програми, яким чином під час удосконалення ОП були враховані зауваження та виправлялись недоліки, виявлені під час проведення акредитації відповідної ОП

Інформація ЗВО щодо виконання/невиконання за кожною рекомендацією	Висновок ГЕР за кожною рекомендацією щодо виконання/невиконання рекомендацій для усунення недоліків за ОП
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 1 1. Оскільки відбувається перереєстрація Статуту, його не розміщено на сайті ВПБА. Рекомендуємо розмістити на сайті стару версію Статуту і нову редакцію Статуту для ознайомлення усіх зацікавлених сторін. 2. Спосіб залучення випускників та інших стейкхолдерів до оновлення ОП не має систематичного і структурованого характеру. Рекомендуємо розробити чіткі механізми залучення стейкхолдерів до вдосконалення ОП і закріпити це відповідними документами. Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 1 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 1 1. Зауваження були враховані. Станом на сьогодні ВПБА має зареєстровану нову редакцію статуту (Наказ № 38/10-ОЗ/с від 22 липня 2024 року), який розміщений на сайті. 2. Зауваження були враховані. У ВПБА розроблені чіткі механізми залучення випускників та інших стейкхолдерів до вдосконалення ОП. Це регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ВПБА» та «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм у ВПБА». Крім цього, діє «Братерство випускників» з якими ЗВО комунікує для покращення ОП.	Рекомендації частково виконано 1. Станом на сьогодні ВПБА має зареєстровану нову редакцію статуту (Наказ № 38/10-ОЗ/с від 22 липня 2024 року), який розміщений на сайті. 2. У ВПБА існують «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ВПБА» та «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм у ВПБА». Стверджується, що діє «Братерство випускників» з якими ЗВО комунікує для покращення ОП. Проте цю інформацію важко перевірити. Рекомендуємо надати відповідні документи для можливості перевірки.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 2	Рекомендації частково виконано. 1. Справді в новій редакції ОПП від 17 червня 2024 року було

В ОП вказано дуже велику кількість компетенцій та результатів навчання, що ускладнює їх реалізацію та перевірку.

Пропонуємо переглянути заявлені в ОП компетентності та результати навчання, зменшити їх кількість і чіткіше вказати способи перевірки їх досягнення, враховуючи рекомендації МОН та Tuning.

2. У силабусах навчальних дисциплін вказано надто велику кількість компетентностей та результатів навчання, що ускладнює їх реалізацію та перевірку.

ЕГ рекомендує опрацювати основні компетентності та результати навчання ОП, узгодити їх міждисциплінарні зв'язки, та відобразити це у силабусах.

3. У деяких релігієзнавчих дисциплінах застосовується своєрідний підхід, не властивий загальним принципам релігієзнавства.

ЕГ рекомендує переглянути зміст релігієзнавчих дисциплін на відповідність загальним принципам та термінології релігієзнавства.

4. Недостатньо налагоджена система можливості вибору студентами дисциплін вільного вибору. Рекомендуємо опрацювати систему забезпечення вільного вибору освітніх компонентів і чіткої індивідуальної спеціалізації, яка б відповідала запитам здобувачів і стейкхолдерів.

Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 2

Виконано

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 2

1. Зауваження враховано. Після затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 041 богослів'я для першого бакалаврського рівня освіти (30.12.2021) ОП було адаптовано згідно з встановлених вимог.

2. Силабуси приведені у відповідність до ОП, процес їхнього вдосконалення триває.

3. Зауваження враховано. Зміст релігієзнавчих дисциплін переглянутий на відповідність загальним принципам та термінології релігієзнавства.

4. Система можливості вибору студентами дисциплін вільного вибору вдосконалена.

Вибір дисципліни відбувається за допомогою електронного анкетування на платформі Microsoft Teams (програма Forms) у Office 365. Це програмне забезпечення дає можливість студентам прозоро реалізувати своє право на обрання дисципліни із запропонованого переліку та допомагає визначати навчальну дисципліну, обрану більшістю голосів. На основі цього закладом вищої освіти приймається рішення про реалізацію обраної навчальної дисципліни в освітньому процесі. Протягом останніх років вибіркві дисципліни вільного вибору були доповнені новими освітніми компонентами, зокрема

переглянуто заявлені в ОП компетентності та результати навчання. Суттєво скорочено їх кількість і внормовано загальні компетентності (до 9), спеціальні компетентності (до 10) та програмні результати навчання (до 16).

2. Робота з вдосконалення силабусів та їх приведення до відповідності з визначеними в ОПІ компетентностей і результатів навчання вимагає підтвердження. Рекомендуємо надати доступ до відповідної інформації.

3. Заявлено, що зміст релігієзнавчих дисциплін переглянутий на відповідність загальним принципам і термінології релігієзнавства. Проте важко перевірити цю інформацію.

4. Система вибору студентами дисциплін вільного вибору відбувається на платформі Microsoft Teams де вони можуть обрати дисципліни з запропонованого переліку. Дисципліни вільного вибору були доповнені новими освітніми компонентами: реабілітаційна психологія, основи військового капеланства тощо. Рекомендуємо надати посилання, щоб перевірити надану інформацію.

такими як : реабілітаційна психологія, основи військового капеланства, основи медичного капеланства та ін., які відповідають запитам здобувачів і стейкхолдерів.	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 3 1. Відсутня практика участі здобувачів в неформальній освіті. Здобувачі недостатньо проінформовані про можливості та способи отримати неформальну освіту, яка може бути визнаною як частина освітнього процесу. Рекомендуємо проводити роз'яснювальну роботу та надавати пропозиції здобувачам щодо участі у неформальній освіті та у програмах академічної мобільності. Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 3 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 3 1. Зауваження враховано. Процедура перезарахування результатів навчання у неформальній освіті регламентується «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті» (http://www.vpba.edu.ua/dokumenty). Інформування про можливості та способи отримати неформальної освіти, яка може бути визнаною як частина освітнього процесу, відбуваються на регулярних зустрічах адміністрації ВПБА зі студентами (http://www.vpba.edu.ua/news/zustrich-rektora-zi-studentami-1). Студенти брали участь у певних проєктах неформальної освіти, про що отримали відповідні документи, які підтверджували отримані знання та навички, і були зараховані у ЗВО як результати навчання (http://www.vpba.edu.ua/news/studenti-vpba-u-litniy-shkoli-mizhkonfesiynogo-dialogu-zcilennya-ran-viyni).	Зауваження частково виконано 1. Заявлене «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті» (http://www.vpba.edu.ua/dokumenty) не було знайдене за наведеним посиланням. Проте виявлено приклади участі студентів Академії в заходах неформальної освіти. Зокрема, студенти Волинської православної богословської академії Олександр Заїка, Богдан Лось та Назар Лещук стали учасниками Школи міжконфесійного діалогу для майбутніх служителів Церкви, яку організував Інститут екуменічних студій УКУ у співпраці з Комісією УГКЦ з міжконфесійних та міжрелігійних відносин, Волинською православною богословською академією, Київською православною богословською академією, та Східноєвропейським інститутом теології. Попри це, участь студентів у неформальній освіті має бути суттєво розширена.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 4 1. Не для всіх дисциплін на вибір наявний доступний силабус. Рекомендовано продовжити вдосконалення: права студентів на вільний вибір дисциплін, в тому числі, аби студентам було забезпечено доступ до всіх заявлених у ОП силабусів предметів. 2. Варто залучати більше студентів до наукової праці. Рекомендовано продовжити та розширити практику залучення студентів до публікації у фахових періодичних виданнях. 3. В силабусах предметів бракує сучасної іноземної фахової літератури.	Рекомендації частково виконано 1. Доступ студентів до всіх заявлених в ОП силабусів немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати можливість побачити відповідну інформацію. 2. Студенти беруть активну участь у науковій роботі, зокрема, в роботі міжнародних та регіональних наукових

Рекомендовано внести сучасну фахову літературу іноземною (у т. ч. й англійською), а саме навчальними посібниками, монографіями, статтями з баз даних Scopus, WoS, фахових видань України до навчального процесу.

4. Міжнародна співпраця потребує розширення.

Рекомендовано продовжити розгортання міжнародної співпраці участю НПП за здобувачів освіти у міжнародних конференціях, та публікаціях у фахових виданнях Scopus, WoS.

Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 4

Виконано

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 4

1. Зауваження враховано.

Станом на сьогодні студентам забезпечено доступ до всіх заявлених у ОП силабусів предметів як в електронному форматі, так і друкованому примірнику на кафедрах.

2. Рекомендації були враховані. Студенти активно долучаються до наукових заходів різних форматів: літні школи, міжнародні та всеукраїнські наукові конференції, круглі столи, форуми та ін. Зокрема:

- Конференція : «Роль Берестечка у національно-визвольних змаганнях українського народу (до 370-річчя битви під Берестечком)» (25 червня 2021 рік);
- Міжнародна студентська наукова конференція: Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень (17 червня 2022 рік);
- Міжнародна богословська наукова конференція «Церква Христова: місія, діалог традицій та виклики сьогодення» (03 червня 2021 р.);
- Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, студентів та аспірантів «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК» (11 листопада 2021 рік; 11 листопада 2022 рік; 10 листопада 2023 р.);
- Міжнародної науково–практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень (17 травня 2022 р.; 16-17 травня 2023 р.; 14-15 травня 2024 р.)
- Міжнародна богословська наукова конференція «Шлях до Христа через служіння ближньому: нові тенденції соціального вчення Православної Церкви» (26 травня 2022 р.)
- Міжнародна богословська наукова конференція «Війна в Україні: релігійні, геополітичні та культурні виміри ціннісно-світоглядних зіткнень початку ХХІ ст.».
- Духовний семінар «Духовно-моральне виховання як основа гармонійного розвитку особистості» (24 жовтня, 2023 р.)

конференцій. Окремі студенти мають публікації у фахових виданнях («Волинський благовісник»). Рекомендуємо посилити публікаційну активність здобувачів у фахових виданнях.

3. Виконання рекомендації про внесення сучасної фахової літератури іноземною мовою в навчальний процес немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати можливість переглянути стан силабусів та навчальної літератури.

4. Підтверджено факти міжнародної наукової співпраці НПП ЗВО та участі в публікаціях фахових видань Scopus, WoS. Зокрема, Міжнародна наукова співпраця розширена за рахунок участі НПП у співпраці з Академією богословських досліджень у Волосі, Православною академією на Криті, Церковною академією Афін тощо. Підтверджено участь НПП в публікаціях у Scopus та WoS.

- ІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ “ЛІКАРІ ТА МЕДСЕСТРИНСТВО: РОЗВИТОК В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОСТВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ” (16-17 травня 2024 року) та ін. 3. Зауваження враховано. НПП слідкують за сучасними науковими тенденціями і, по мірі можливості, вносять їх у своїх силабуси. 4. Міжнародна співпраця розширилася шляхом укладення низки договорів про співпрацю (для прикладу, укладено договори про співпрацю з Академією богословських досліджень (Волос, Греція), Православною академією Криту, Церковною академією Афін (Афіни, Греція) St. Sophia Ukrainian Orthodox Theological Seminary (м. Саут-Баунд-Брук, США), Trinity International University (США) та ін.), участю в міжнародних стажуваннях (http://www.vpba.edu.ua/news/uchast-u-pyatiy-litniy-mizhnarodniy-bogoslovskiy-programi-u-volosi-greciya, http://www.vpba.edu.ua/news/stazhuvannya-studentiv-v-orthodoxos-akadimia-kritis, http://www.vpba.edu.ua/news/predstavniki-vpba-vzyali-uchast-u-seminari-voices-moderation-scho-prokhodiv-u-polschi), міжнародних конференцій та публікаціях у періодичних виданнях (http://www.vpba.edu.ua/naukoviy-zhurnal), що індексуються в наукометричних базах даних Scopus, WoS (https://www.webofscience.com/wos/author/record/51116124).	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 5 1. Деякі силабуси мають не достатньо чітко сформульовані критерії оцінювання. Рекомендовано переглянути силабуси та внести корективи аби усунути нечіткості деяких критеріїв оцінювання. 2. Не всі проблеми та конфлікти лежать на поверхні. Рекомендовано регулярно проводити анонімні опитування здобувачів про контрольні заходи та конфлікт інтересів варто активізувати проведення регулярного опитування здобувачів. Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 5 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 5 1. Зауваження враховано. Процес вдосконалення силабусів триває постійно. 2. У ЗВО впроваджені та успішно діють анонімні опитування здобувачів ОП. Крім цього застосовуються й інші форми реагування, такі як: скринька довіри, духівник, куратори, інспектор-ментор тощо.	Рекомендації частково виконано. 1. Перевірити зміни в критеріях оцінювання в силабусах немає можливості. Рекомендуємо надати посилання на силабуси. 2. Перевірити проведення анонімних опитувань та контрольних заходів щодо конфлікту інтересів немає можливості. Рекомендуємо надати приклади для верифікації опитувань здобувачів.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 6 1. Стажування та підвищення кваліфікації не має партикулярний характер.	Рекомендації частково виконано. 1. Окремі НПП проходять стажування і підвищення кваліфікації, зокрема, в рамках підвищення кваліфікації в

Рекомендуємо ЗВО регулярно проводити стажування і підвищення кваліфікації для НПП, а також активізувати проведення наукових досліджень відповідно до дисциплін, що вони викладають. Активніше реалізувати «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ВПБА». 2. У ЗВО відсутня система рейтингового оцінювання НПП. Рекомендовано розробити «Положення про рейтингову систему оцінювання науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів». 3. Закордонне стажування НПП має фрагментарний характер. Рекомендовано посилити практику проходження стажувань та підвищень кваліфікації науково-педагогічними працівниками на базі закордонних установ-партнерів. Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 6 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 6 1, 3. ЗВО активно сприяє стажуванню та підвищенню кваліфікації для НПП. Для прикладу, щороку відбуваються стажування у рамках співпраці з Академією богословських досліджень (Волос, Греція). НПП активно долучаються до інших наукових стажувань, вебінарів, тренінгів та ін. (http://www.vpba.edu.ua/news/u-vpba-zorganizovano-vebinar-prisvyacheniy-kapelanskomu-sluzhinnyu, http://www.vpba.edu.ua/news/uchast-u-pidgotovci-ciklu-specializacii-klinichne-dushpastirstvo) 2. Зауваження враховано. У ЗВО розроблено «Положення про рейтингову систему оцінювання науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів».	Академії богословських досліджень в Волосі (Греція) та участі у вебінарах. Проте проведення НПП наукових досліджень відповідно до дисциплін, що вони читають немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати інформацію про наукові здобутки НПП та предмети, які вони викладають. 2. Інформацію про розроблене «Положення про рейтингову систему оцінювання науково-педагогічних працівників» немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати діюче посилання для перегляду «Положення». 3. Закордонне стажування НПП існує, окремі НПП мають можливість проходити стажування. Проте воно продовжує носити фрагментарний характер. Рекомендуємо розширити кількість залучених у стажування НПП.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 7 1. Кількість ліжок в одній кімнаті перевищує передбачувану документами кількість осіб, що можуть в ній проживати. В той же час недостатньо інших меблів, які забезпечують комфортні умови проживання. Наприклад, відсутні письмові столи. Рекомендація: Зробити перевірку стану гуртожитку на предмет комплектації. Подбати, щоб кімнати були забезпечені не лише ліжками, а й іншими меблями та достатнім простором, які створюють комфортні умови проживання. 2. Відсутність пандусів та інших облаштувань для людей з особливими потребами рекомендація: Побудувати необхідні облаштування для людей з особливими потребами, щоб вони могли потрапити до приміщення без сторонньої допомоги.	Рекомендації частково виконано. 1. Життя студентів Академії регламентується внутрішнім статутом і розпорядком, проте це не виключає внесення змін до нього з метою покращення умов навчання та проживання в окремих кімнатах. 2. У ЗВО наразі немає студентів із особливими потребами. Проте є пандус розташований в одному із входів.

Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 7

Виконано

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 7

1. Студенти ВПБА, на відміну від студентів світських ЗВО, живуть за традиційними для духовних закладів освіти внутрішнім статутом і розпорядком дня. Відповідно до цього передбачається самопідготовка, яка проходить в аудиторіях та/або читальному залі. Місце проживання, навчання, трапезна, робочі місця для праці, а також домовий Академічний храм розташовані в одному корпусі. Таким чином, є більш ніж достатня кількість меблів для особистих речей.
2. У ЗВО наявний пандус, який розташований біля одного із входів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 8

1. Відсутність систематичної співпраці з випускниками щодо збирання, аналізу та врахування кар'єрного шляху;
рекомендація: Налагодити постійну роботу з випускниками, яка буде включати регулярні зустрічі, збір та аналіз інформації щодо кар'єрного шляху, обговорення щодо перегляду та змін ОП;
2. Процедура опитування студентів має загальний характер та потребує доопрацювання.
Рекомендація: Розробити та впроваджувати чіткі форми залучення здобувачів ВО до перегляду ОП (наприклад, анкети, які б включали детальні питання щодо якості викладання, наповнення освітніх компонентів, вибіркових дисциплін тощо).

Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 8

Виконано

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ЕГ за Критерієм 8

1. Зауваження враховано. Налагоджено постійну роботу з випускниками, зокрема через «Братерство випускників». ЗВО аналізує інформацію щодо їхнього кар'єрного шляху. ЗВО приймає пропозиції щодо змін та перегляду ОП під час особистих зустрічей та онлайн анкетування (<http://www.vpba.edu.ua/news/vipuskniki-vpba-2014-roku-zustrilis-v-alma-mater>).
2. У ЗВО відбуваються щосеместрові опитування здобувачів щодо покращення ОП, зустрічі з адміністрацією, гарантом, а також враховуються пропозиції студентського самоврядування.

Рекомендацію частково виконано.

1. В Академії налагоджено роботу з випускниками, зокрема через «Братерство випускників». Проте потребує уточнення і конкретизації інформація ЗВО про збирання пропозицій від випускників щодо змін та перегляду ОП. Рекомендуємо надати приклади таких пропозицій.
2. ВПБА не надала підтвердження того, що у ЗВО відбуваються щосеместрові опитування здобувачів щодо покращення ОП, немає детальної інформації про врахування пропозицій студентського самоврядування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації ЕГ щодо удосконалення у контексті Критерію 9 1. На сайті відсутній доступ до Статуту Академії, а також недостатньо заповнений розділ «Студенту». Рекомендація: розмістити необхідні документи у відповідні розділи. 2. На сайті не виявлено інформації з пропозицією долучитися до обговорення структури та змісту ОП Богослов'я, яка проходить акредитацію; Рекомендація: В подальшому публікувати проєкт змін до ОП не менше як за 1 місяць до затвердження змін, а також вказувати на можливість всім учасникам освітнього процесу, роботодавцям та випускникам залишати свої коментарі та пропозиції. Рівень виконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 9 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендацій ЕГ за Критерієм 9 1. Статут у новій редакції розміщений на сайті (http://www.vpba.edu.ua/normativni-dokumenti). 2. Проєкт ОП завчасно розсилається роботодавцям, випускникам та зацікавленим сторонам.	Рекомендація виконана. 1. Статут у новій редакції розміщений на сайті ЗВО. 2. Немає можливості перевірити, чи завчасно розсилається проєкт ОП роботодавцям, випускникам та зацікавленим сторонам. Рекомендуємо надавати підтвердження відповідної активності.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 1 1. Бачимо перспективу розширення можливостей випускників, завдяки введенню додаткової спеціальності. Крім богословської, студенти могли б отримувати паралельну освіту (журналістську, соціальну роботу, іконопис, музична освіта тощо), що розширить можливості випускників. 2. Моніторинг досвіду та тенденцій розвитку інших богословських ОП в Україні та закордоном дозволить значно розширити можливості ЗВО в наданні освітніх послуг в регіональному і загальноукраїнському вимірі. 3. З метою позиціонування ЗВО як відкритого до різного роду соціальних комунікацій, рекомендуємо проводити політику активного діалогу і співробітництва з громадськими організаціями, іншими ЗВО, ЗМІ, що зміцнить профорієнтаційну складову та дасть можливість посилити присутність ОП в інформаційному просторі регіону та України. 4. Рекомендуємо розміщувати й оприлюднювати інформацію стосовно ОП для відкритого обговорення стейкхолдерами та громадськістю. Зокрема, варто прискорити розміщення на сайті нову редакцію Статуту для ознайомлення усіх зацікавлених сторін і для публічного обговорення. 5. Рекомендуємо розробити чіткі механізми залучення стейкхолдерів до вдосконалення ОП і закріпити це відповідними документами.	Рекомендації частково виконані. 1. Для розширення можливостей абітурієнтів запроваджено нову сертифікаційну програму базового рівня за спеціальністю «Клінічне душпастирство» 2. У ЗВО проводиться моніторинг тенденцій розвитку богословських ОП в Україні та закордоном: зустрічі з гарантами ОП, обмін досвідом з іншими духовними навчальними закладами. Існують договори про співпрацю з закордонними духовними навчальними закладами. 3. ЗВО залучає до комунікації представників інших навчальних закладів, громадські організації.

6. Попри налагоджені зв'язки із закордонними ЗВО, на нашу думку, їх досвід був недостатньо врахованим. Тому радимо в подальшому розробити чітку стратегію інтернаціоналізації освіти, налагодити сталі зв'язки з аналогічними богословськими закладами закордоном шляхом підсилення міжнародної співпраці у різних форматах.

Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 1

Частково виконано

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 1

1. Зауваження враховано. Запровадження додаткових спеціальностей у ЗВО унеможлиблює положення діючого статуту ВПБА, як релігійної організації. Проте для розширення можливостей випускників реалізовується сертифікатна програма циклу спеціалізації базового рівня за спеціальністю «Клінічне душпастирство». Також розроблено і затверджено проєкт розбудови нового навчального корпусу ЗВО, завдяки якому розширяться можливості у сфері надання освітніх послуг (<http://www.vpba.edu.ua/news/u-vpba-rozpochalas-sertifikatna-programa-ciklu-specializacii-za-specialnistyu-klinichne>, <http://www.vpba.edu.ua/news/u-vpba-zavershivsya-pershiy-tizhden-zanyat-z-sertifikatnoyu-programoyu-klinichne>)
2. Відбувається постійний моніторинг богословських ОП в Україні та закордоном через участь в роботі Управління духовної освіти та богословської науки, регулярні зустрічі з гарантами ОП та закордонні стажування й обмін досвідом (КПБА, УКУ, ЧНУ, Православна академія Криту, Академія богословських досліджень у м. Волос (Греція).
- 3.ЗВО проводить активну політику діалогу з різними організаціями, ЗВО, ЗМІ шляхом залучення їх у різноманітних заходах (конференції, круглі столи, зустрічі, наради).
4. Проєкт ОП завчасно розсилається роботодавцям, випускникам та зацікавленим сторонам. Проєкт ОП та Статут у новій редакції розміщений на сайті.
5. ВПБА залучає стейкхолдерів до вдосконалення ОП через розсилання проєкту ОП та збиранням пропозицій, зауважень (шляхом анкетування) від єпархіальних управлінь ПЦУ, військових частин та медичних закладів. Це регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ВПБА» та «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм у ВПБА». Крім цього, діє «Братерство випускників» з якими ЗВО комунікує для покращення ОП.
- 6.ЗВО враховує закордонний досвід, про що свідчать регулярні залучення міжнародних фахівців до різноманітних академічних заходів (міжнародні богословські наукові конференції, вебінари, особисті зустрічі). Підтверджує це і цілий ряд договорів про співпрацю

Проте рекомендуємо посилити присутність ЗВО в інформаційному полі регіону та України.

4. На сайті розміщений новий варіант Статуту ЗВО. Проте відсутня інформація, що підтверджує відкрите обговорення ОП стейкхолдерами та організаціями. Рекомендуємо підтвердити практику обговорення стейкхолдерами ОП.
5. ЗВО має «Положення», що регламентують залучення стейкхолдерів для обговорення ОП. Проте інформація від ЗВО про залучення стейкхолдерів та громадськості для відкритого обговорення ОП не підтверджена посиланнями на відповідні документи (анкети чи письмові пропозиції від стейкхолдерів). Рекомендуємо зробити посилання на відповідні документи та розробити більш чітку стратегію залучення стейкхолдерів.
6. ЗВО має плідні зв'язки з закордонними ЗВО, залучає їх представників до участі в наукових заходах. Має договори про співпрацю з міжнародними ЗВО.

Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 2

Рекомендації виконано

Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 2 1. Вважаємо за можливе розширити спектр та поповнити перелік вибіркових дисциплін за рахунок дисциплін інших спеціальностей, що дасть більшу можливість студентам сформувати свою індивідуальну освітню траєкторію та отримати додаткові дотичні та суміжні до богослов'я компетентності. 2. Розширення гуманітарної складової сучасної освіти є нагальною вимогою часу, тому ми рекомендуємо додати до переліку загальних дисциплін за вибором такі гуманітарні предмети як логіка, політологія тощо. Вони будуть сприяти розширенню інтелектуальної культури слухачів та ознайомленню з основними тенденціями сучасних політичних та громадянських процесів в світі та Україні. 3. На нашу думку, освіта, яку надає ВПБА, є не лише духовно-конфесійною, але й має відповідати загальним державним стандартам. Зважаючи на особливості спеціальності богослов'я, варто врахувати універсальні критерії в дослідженнях та оцінці різних релігійних конфесій, які, за законодавством України, мають рівні права. Тому, в релігієзнавчих дисциплінах ми радимо переглянути використання деяких понять на відповідність загальним принципам та термінології релігієзнавства. Зокрема, вважаємо застарілими і в науковому, і в богословському плані використання в ОП назв «секти», «сектознавство», які мають цілком адекватні наукові відповідники: «сучасні нетрадиційні релігійні вірування». 4. За відсутності Стандарту з Богослов'я, кожен ЗВО вимушений формувати власний перелік загальних та фахових компетентностей в ОП. Проте, заявлені в ОП компетентності потребують глибшого осмислення, та подальшого зменшення їх кількості для ефективнішої їх реалізації. Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 2 1-2.ЗВО поповнює перелік вибіркових дисциплін за рахунок інших спеціальностей, зокрема, англійська мова (за професійним спрямуванням)/мова країн ЄС, реабілітаційна психологія. У перспективі при наступному перегляді ОП планується доповнити цей спектр іншими дисциплінами. 3.Зауваження були враховані та виправлені. 4. ОП приведено у відповідність до стандарту.	- ЗВО поповнила набір вибіркових дисциплін курсами англійської мови та реабілітаційної психології, проте поки за увагою залишилися рекомендації, щодо додавання до переліку дисциплін за вибором більш широкого кола гуманітарних дисциплін, зокрема логіки та політології. Рекомендуємо звернути на це увагу. - Рекомендації враховано. Назви дисциплін змінено. - ОП приведена у відповідність до стандарту. Кількість загальних і фахових компетентностей зменшено.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 3 1. Сприяти впровадженню практик академічної мобільності, особливо з залученням представників міжнародної богословської та ширшої академічної спільноти.	Рекомендації частково виконано. ЗВО сприяє впровадженню практик академічної мобільності, залучає представників

2. Здійснювати заохочення студентів до участі в неформальній освіті та виборі освітніх компонентів ОП інших факультетів та ЗВО. Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 3 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 3 1.ЗВО провадить практику академічної мобільності в рамках договорів про співпрацю, через читання лекцій викладачами, навчання студентів, стажування. Наприклад спільні освітні та наукові заходи з УКУ, НАУ Острозька академія, Національним педагогічним університетом імені М.П.Драгоманова, Академія богословських досліджень у м. Волос (Греція), Православна академія Криту тощо. 2. ЗВО заохочує студентів до участі у неформальній освіті, постійно інформує про можливості отримання неформальної освіти та зараховує їх як результати навчання.	міжнародної богословської та ширше академічної спільноти для читання лекцій, навчання студентів та стажування. 2. Твердження ЗВО про заохочення студентів до участі в неформальній освіті, виборі компонентів ОП та інших факультетів ЗВО має одиничне підтвердження. Рекомендуємо суттєво посилити участь студентів у неформальній освіті та можливості їх вибору компонентів ОП.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 4 1. Варто заохочувати викладачів і студентів активніше публікуватися у наукових фахових виданнях України та наукометричних базах Scopus та Web of Science. 2. В перспективі, є всі підстави і нагальна потреба в богословському середовищі, зробити журнал ВПБА «Волинський благовісник» науковим фаховим журналом в Україні категорії Б, що дасть можливість підняти фаховий рівень публікацій викладачів та студентів і посилить наукову роботу ВПБА 3. Підтримка високого богословського рівня публікацій та навчальних курсів має бути важливим пріоритетом для ВПБА. Тому, важливо слідкувати за своєчасним наповненням силабусів дисциплін новітньою літературою, в тому числі навчальними посібниками, монографіями, статтями з баз даних Scopus, WoS, фахових видань України. 4. Традиційні форми і методи навчання варто поєднувати з більш сучасними практиками викладання, застосуванням новітніх педагогічних методик в освіті, які передбачають інтерактивну взаємодію слухачів та викладачів, більшу активність і самостійність студентів, формування їх творчих позицій. 5. Рекомендуємо звернути увагу на більш системний і цілісний підхід в інтернаціоналізації здобувачів та групи забезпечення ОП. Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 4 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 4	Рекомендації частково виконано 1. Підтверджено, що викладачі та окремі студенти беруть участь у публікаціях в фахових журналах України. Проте варто більше заохочувати викладачів до публікацій в Scopus та WoS. 2. Журнал ВПБА «Волинський благовісник» включено до переліку фахових видань України в квітні 2022 р. 3. Наповнення силабусів дисциплін новітньою літературою з баз даних Scopus, WoS та фахових видань України немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати відповідні посилання на силабуси, в яких відображено зміни у списку рекомендованої наукової літератури.

1. ЗВО врахували рекомендації ГЕР та заохочує викладачів та студентів публікуватися у різного роду виданнях, зокрема у фахових видання України та виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science. На час проходження акредитації публікації деяких викладачів проходили рецензування для публікації у журналах що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science і як результат, були опубліковані в цих журналах. Згодом, інші викладачі також долучилися до опублікування статей не тільки у фахових виданнях України, але й у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. 2. Журнал Волинської православної богословської академії «Волинський благовісник» 7 квітня 2022 року включено до Переліку наукових фахових видань України категорії Б згідно з Наказом МОН України від 07.04.2022 р. № 320 (спеціальність – 041 Богослов'я). Триває робота над вдосконаленням та реєстрацією журналу в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Варто відзначити, що в Україні лише два фахові журнали категорії Б (спеціальність – 041 Богослов'я), серед яких – «Волинський благовісник». 3. Процес наповнення силабусів сучасною науковою літературою є постійний. 4. ЗВО підтримує поєднання традиційних методів навчання з сучасними практиками. Процес впровадження інтерактивних технологій триває. Також заохочується участь у науково-дослідних проєктах, дискусіях і дебатах. Результатом цього процесу є підвищення студентської активності та розвиток критичного мислення. 5. Академія розширює участь учасників освітнього процесу через програми академічної мобільності, міжнародні конференції та додаткових курсів вивчення англійської мови. Це сприяє інтеграції здобувачів і НПП у міжнародну спільноту.	4. Процес впровадження сучасних інтерактивних методів викладання у ЗВО, участь студентів у наукових дискусіях та дебатах, рівень їхнього критичного мислення потребує підтвердження через посилання на відповідні матеріали. Рекомендуємо надати посилання, що підтверджують відповідні здобутки. 5. Академія розширює інтернаціоналізацію освіти, інтеграцію учасників освітнього процесу в міжнародних програмах.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 5 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є недостатньо чіткими. Отже, слід переглянути деякі силабуси і відкоригувати їх відповідно положень 2.6. «Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 5 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 5 Рекомендації враховані. Процес вдосконалення силабусів триває.	Рекомендацію частково виконано. Виконання рекомендації важко перевірити. Рекомендуємо надати посилання на відповідні зміни в силабусах.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 6	Рекомендацію виконано.

1. Варто продовжувати посилювати науковий і навчальний потенціал викладачів не лише за рахунок православних богословів з числа випускників, а й із ширшого кола гуманітаріїв, фахових науковців з наявними ступенями кандидатів чи докторів наук, зокрема зі спеціальності богослов'я та релігієзнавство. Така тісна співпраця і обмін досвідом лише посилить загальний рівень викладання в межах ОП. 2. Слід розширити коло роботодавців для випускників ВПБА. Стейкхолдерами можуть виступати не лише керуючий єпархією та Синод ПЦУ, а й різні соціальні, громадські та волонтерські організації, які також могли би долучитися до обговорення ОП і вносити конструктивні пропозиції до ОП. Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 6 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 6 1. ЗВО вже впровадив рекомендацію щодо посилення наукового та навчального потенціалу викладачів. Так, до числа НПП було зарахована кандидата економічних наук Мостенця С.В., фахівця з реабілітаційної психології Казмірчук Л.Л. Також ЗВО запрошує до читання лекцій представників інших наукових і навчальних закладів (проф. Чорноморець Ю.П., проф. Тимошик М.С., Саблон Лейва Едуард, Чекаль О.Г.) (http://www.vpba.edu.ua/news/lekciya-kapelana-sergiya-mikhaylovskogo, http://www.vpba.edu.ua/news/lekciya-oleksiya-chekalya, http://www.vpba.edu.ua/news/vidkrita-lekciya-e-sablon-leyvi-pro-neopatrystichnu-koncepciyu, http://www.vpba.edu.ua/news/u-volinskiy-pravoslavniy-bogoslovskiy-akademii-vidbulas-multimediyna-prezentaciya-kanadsko). 2. Академія розширює коло потенційних роботодавців, зокрема укладено договори з низкою військових частин з метою забезпечення їх військовими капеланами, а також медичними установами для забезпечення медичними капеланами. Також випрацьовується досвід співпраці з волонтерськими, гуманітарними та соціальними місіями (http://www.vpba.edu.ua/news/vizit-kerivnikiv-pk-zakhid-do-vpba, http://www.vpba.edu.ua/news/zustrich-z-brigadnim-generalom-ok-zakhid-volodimirom-shvedyukom).	- ЗВО посилює науковий і навчальний потенціал за рахунок залучення ширшого кола гуманітаріїв, фахових науковців з інших навчальних закладів. Проте залучення в штат фахівців-гуманітаріїв не з числа випускників та священників поки що носить епізодичний характер. - ЗВО розширює коло потенційних роботодавців, зокрема з кола військових та медичних установ.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 7 - Для кращого забезпечення ОП, варто систематично поповнювати бібліотечний фонд ВПБА сучасною навчальною літературою, рекомендуємо оформити підписку на богословські періодичні видання (українські та закордонні). - Варто більш активно використовувати в початковому процесі новітні навчально-методичні, наукові та богословські праці представників інших конфесій та академічних фахівців. - Варто розробляти і затверджувати дієві механізми запобігання та вирішення можливих конфліктних ситуацій, студенти мають право на незалежний розгляд і справедливе рішення відносно будь якої	Рекомендації частково виконано. - ЗВО активно і послідовно поповнює бібліотечні фонди новою фаховою літературою, зокрема й іноземними мовами. - Немає можливості перевірити використання в навчальному процесі новітніх навчально-

конфліктної ситуації. Якщо її немає, то можливо потрібна своєрідна профспілкова організація, яка б представляла і захищала інтереси викладачів та студентів.

Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 7

Виберіть елемент.

Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 7

1-2.Щодо систематичності наповнення бібліотечних фондів, то можемо запевнити, що всі нові українські видання, що мають відношення до богослов'я (зокрема таких видавництв як «Дух і літера», «Свічадо» та ін.), надходять до бібліотеки ЗВО, на що маємо відповідні акти. Причому у нас наявні іменні фонди, які регулярно поповнюються новою літературою, зокрема і за рахунок меценатів-благодійників. Тут варто згадати один із недавніх іменних фондів – іменний фонд Екзарха Вселенського патріархату в Україні єпископа Команського Михайла Аніщенка – який вміщує близько 150 сучасних та важливих богословських книг англійською та грецькою мовами. Окрім цього, серед поступлень далеко і виключно не лише православні автори, а також велика частина католицьких, протестантських авторів, як і також світських релігієзнавців, істориків, філософів. У 2019 році була підписана угода про співпрацю бібліотек богословських навчальних закладів України, яка розширює горизонти і можливості доступу до інформації. Завдяки цій співпраці викладачі та студенти ЗВО мають можливість користуватися виданням не лише власної наукової бібліотеки, а й працями з богословських наукових бібліотек-учасників. Варто також відзначити, що наукова бібліотека ВПБА вже багато років має оформлені підписки на різного роду видання, зокрема на «Український історичний журнал», «Церква і суспільство» та ін. У рамках відзначення Актового дня ВПБА, наукова бібліотека ВПБА щоразу поповнюється найновішими науковими працями та журналами інших закладів вищої духовної освіти. Крім цього, існує практика, що під час підготовки та оновлення робочих навчальних програм викладачі мають можливість подавати пропозиції щодо поповнення бібліотечних фондів новими виданнями. З 2021 року науковий відділ ВПБА щорічно долучається до міжнародних наукових конференцій, які організовує Асоціація європейських богословських бібліотек (Bibliothèques Européennes de Théologie (BETH)). Крім цього, ми маємо можливість звертатися до BETH про допомогу в пошуку необхідної нам літератури, яка є наявною в бібліотеках-партнерах. 12 грудня 2023 року у науковій бібліотеці Волинської православної богословської академії відбулася презентація оновленої бібліотеки. У ході реалізації проєкту «Сучасна богословська бібліотека – простір для навчання, розвитку та формування духовно-інтелектуальної особистості» наукова бібліотека ВПБА зазнала певного оновлення та переформатування в сучасний науковий простір для навчання, розвитку, спілкування та формування духовно-інтелектуальної особистості. Крім цього, новий простір

методичних, наукових та богословських праць представників інших конфесій та академічних фахівців. Рекомендуємо надати посилання на відповідні силабуси.

3. Немає можливості перевірити як у ЗВО діють механізми запобігання та вирішення конфліктних ситуацій і чи мають студенти право на незалежний розгляд конфліктної ситуації. Своєрідна профспілкова організація в ЗВО, яка б представляла інтереси слухачів відсутня. Рекомендуємо надати приклади чи підтвердження можливості захисту прав студентів у конфліктних ситуаціях.

слугуватиме місцем для проведення інших важливих заходів : зустрічей, презентацій, лекцій, творчих вечорів, вечорів пам'яті та ін. 3. В Академії успішно впроваджені та діють анонімні опитування здобувачів ОП, а також є скринька довіри, можливість спілкування з духівником, кураторами, інспектором-ментором тощо.	
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 8 1. Можемо рекомендувати ЗВО налагодити систематичне залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП, заохочувати їх висловлювати пропозиції; залучати до процесу періодичного перегляду ОП студентів не тільки денної, а й заочної форми навчання 2. Розробити чіткі механізми залучення усіх стейкхолдерів (працедавців, партнерів і студентів) до процедур розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП «Богослов'я» першого (бакалаврського) рівня. 3. Варто удосконалити та зробити більш систематичними процедури забезпечення внутрішнього контролю якості, а також затвердження, перегляду та внесення змін до ОП «Богослов'я», при цьому приділити увагу розширенню спектру нових освітніх пропозицій ОП. Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 8 Виконано Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 8 1. ВПБА системно залучає студентів очної та заочної форм навчання до перегляду та оновлення ОП: пропозиції щодо змін та перегляду ОП приймаються під час особистих зустрічей з ректоратом та гарантом, онлайн анкетування, звернення студентської ради. Представники від студентства приймають участь в засіданнях Вченої ради, кафедр та мають можливість впливати на якість ОП. 2. Академія має чіткі механізми залучення випускників та інших стейкхолдерів до вдосконалення ОП. Це регулярні опитування, анкетування, збирання та аналіз пропозицій всіх зацікавлених сторін під час актових днів, випускних, зустрічей випускників, наукових академічних заходів. 3. У ЗВО проводяться постійні робочі зустрічі проєктної групи ОП. Також свої пропозиції щодо покращення ОП вносять кафедри, студентська рада, роботодавці, випускники.	Рекомендації частково виконано. - Немає можливості перевірити наскільки відбувається систематичне залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП та як і які вони подають пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу. Рекомендуємо надати приклади такої роботи. - Інформацію ЗВО про регулярне залучення випускників та інших стейкхолдерів до вдосконалення ОП (їх анкети, пропозиції) немає можливості перевірити. Рекомендуємо надати приклади такої активності. - Наразі немає можливості перевірити інформацію про регулярні зустрічі проєктної групи ОП та пропозиції, щодо покращення ОП кафедрами, студентською радою чи роботодавцями. Рекомендуємо навести приклади такої активності.
Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми від ГЕР за Критерієм 9 Існує потреба більш повно і публічно оприлюднювати інформацію на сайті про новий Статут. Варто влаштувати розгляд можливих пропозицій до статуту та ОП на Вченій раді ЗВО. Рівень виконання рекомендацій ГЕР за Критерієм 9	Рекомендації частково виконано. Затверджена нова редакція Статуту ВПБА розміщена на сайті ЗВО. Наразі немає можливості уточнити, які саме пропозиції

Виконано	Інформація щодо виконання (часткового виконання)/ обґрунтування невиконання рекомендації ГЕР за Критерієм 9 Нова редакція статуту ЗВО затверджена та розміщена на сайті. Пропозиції до статуту та ОП обговорювалися та розглядалися на Вченій раді ЗВО, і були схвалені на засіданнях Вченої ради, про що свідчать відповідні протоколи та накази.	були надані Вченою радою ЗВО до Статуту чи ОП. Рекомендуємо робити посилання на відповідні протоколи і накази.
------------------------	---	---